

K R E Š Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Zo školy.

Terajšie polozenie.

elkom iný duch veje po Uhorsku. Bánffy špatne buchol, ba i mandáta sa vzdal, aby ani príležitosti nemal chodiť do snemovne krajských vyslancov, kde mu tak ubližovali, kde on toľko trpeť a vystáť musel.

Privrženci Tiszoví vyhrážali sa, že jestli národná strana vstúpi do lona liberálnej strany, oni prejdu do ľavičiactva. A hľa národná strana sa už spojila s liberálnou stranou, preto ale Tiszovci sú ešte vždi v lone liberálnej strany. A myslíme, že i desať krát si to rozvážia prv, nežli by sa raz postavili proti vláde. Keď je len dobre členom panujúcej strany byť, od ktorej veľa závisí; ľavičiacky chlieb je veľmi suchý.

S Bánffym buchlo aj to staré panovanie.

Na vidieku už veľmi klesala vytrvalivosť a oduševnenosť. Mnohí zabudli slová svätého Písma, že kto do konca vytrvá, ten bude spasený. Keby ľavičiactvo na sneme bolo ztratilo chuť, smelosť a nádej, Uhorsko by ešte vždy stonalo pod násilným panovaním Bánffyovým. Lenže ľavičiactvo nepopustilo, a zvíťazilo. Aj vidiecki privržencovia kresťanských zásad nech nepopustia, a uvidia, že pri najbližších voľbách radom zvíťazíme; osoba Szélla je zárukou, že spravodlivo sa prevedú volby budúce; on nebude shrňať groše, aby kupoval mandáty, on nedovolí odmršťovať voličov bez príčiny pod nesvedomitými zádrapkami, on sľúbil, že nechá na sneme previesť kurialne súdebníctvo, ano zákonom sa stane to, že nesvedomitý volebný predseda si dva roky posedí v chládku, a ešte aj jeho vačok sa trocha potrase. Széll sľúbil, že pravda, zákon a spravodlivosť musí panovať, a nie násilie, vplyv a utláčanie.

A vy, vidiecki privržencovia Kristových záležitostí by ste klesali, by ste sa i ďalej odvracali od verejného života, od obecného účinkovania?? Či ste sa už celkom zriekli revisie? Nechcete zákonitou cestou, ústavným spôsobom zmeniť cirkevno-politické zákony? Nechcete prísť čo kresťania katolíci k samospráve? Nechcete, aby Uhorsko zas sa vrátilo ku kresťanským základom a zásadám.

Opätujeme, že kto do konca vytrvá, ten bude spasený. Tedy vytrvajte v boji za Boha, za kresťanstvo, za svoje duchovné presvedčenie.

Bez práce nenie sú koláče; pečené holuby nelietajú do huby. Tak aj my musíme sa hýbať, pracovať, musíme vynakladať všemožným spôsobom svoje sily, aby sme svoj ľud prichytili k najbližším voľbám; ľudová strana musí mať pri najbližších voľbách aspoň 50—70 vyslancov, a potom sa môže statne postaviť proti prúdu liberálnemu; potom už môže previesť revisiu, bez ktorej nemôže mať pokoja uhorské kresťanstvo.

Chicme sa zas do práce. Udržujme staré, a zakladajme nové spolky ľudu proti úžere a nevere podporujúce. Rozširujme kresťanské časopisy, zvlášte „Kresťana“, ktorý už toľkým oči otvoril a z bahna liberálneho smýšľania šťastlivo vytrhol tak k časnému jako i k večnému blahu patričných. *Prosme sústrednú pisárň ľudovej strany*, aby vydržovala ľudové shromaždenia, ktoré sa takými prospešnými byť dokázaly. Nestavajme žiadne prekážky do cesty ľudovým pohybom.

Keď sme my vytrvali v boji v tej najrozhodnejšej dobe, keď nás rozličným spôsobom prenasledovali, ešte i to skúmali, či som uhorským občanom: vy na vidieku by ste sa ľakali menších nepríjemností? Hore sa bratia, hore sa do boja, liberálom nesmieme dať pokoja. Kresťanstvo a liberalismus sú také dve veci, jako oheň a voda, jako biele a čierne, jako živé a mrtvé; a preto keď Rosival a Komlósi, čo kňazi sú liberálmi, to nech nás nemýli, my neprestaneme bojovať, zakaiaľ kresťanstvo nezvíťazí nad liberalismom.

Keď sa aj najdu medzi nami liberáli, hľadme ale, aby z nás ani jeden nepatril medzi nich.

Neráz sme povedali, že pravda musí zvíťaziť; budúcnosť to potvrdí, len vytrvajte v boji za Krista a Kresťanstvo.

Dr. J. Janda,
redaktor.

POLITICKÉ CHÝRY.

Liberálne svedomie. Uhorský občan znáša veľké krajinské farchy, peniazmi a krvou svojou je povinný na pomoci byť vlasti. Liberáli ale z tohoto všetkeho si nič nerobia. Dobre oni vedia, že volič za tie všetky farchy, ktoré k vôli vlasti znáša má jedno jediné právo, ktoré za päť rokov raz môže užívať: môže voliť za päť rokov raz krajinského vyslanca. A hľa liberáli hneď pri popise odnímu mnohým toto právo, a ktorým neodnímu, tých — sú-li lavičiáci — pri hlasovaní zbavia toho práva pod rozličnými zádrapkami. Jako svedomité pokračujú páni liberáli pri popise voličov, dokazuje to nasledovná štatistika. V Nitrianskej v r. 1895. bolo 22 tisíc 812 voličov; na rok 1399. je ich popísané len 16 tisíc 148; tedy o 6664 voličov mien má táto stolica, nežli pred 4 rokami. V Trenčianskej bolo v r. 1896 12 tisíc 153 voličov, toho roku je 8 tisíc 690 voličov, tedy je tam o 3 tisíc 463 voličov mien, nežli pred 3 rokami. Ku príkladu len na Čáci bolo 1619 voličov v r. 1896., dnes ale je tam o 700 voličov mien. Széll povedal, že sa bude držať práva, spravodlivosti a zákona; nádej máme že aj títo volebného práva zbavení ubohí voličia najdu už raz spravodlivosť, právo a pravdu.

Szalavszky ešte nezadakoval. V Trenčíne stoliční výborníci v ohromnom počte sa ustavili na válnom shromaždení v tej nádeji, že oznámené bude zadakovanie Szalavszkého, ktorý bol nedávno v Budapešti, kde do ista aj táto vec prišla do reči. No že Szalavszky dočasne ešte fô španom bude, to vieme, lebo ani len spomienky nebolo o tejto veci na tom shromaždení stoličnom. Doktorí hovoria, že keď on neskôr zadakuje, Justin Baross bude jeho nástupcom. Lenže to by nebolo veľmi milé prekvápenie pre nás, lebo však Baross bol podžupanom v tom čase, keď Kloch a jeho súdruhovia tak utešeno prevádzali tie volby trenčianské.

V Nemecku na sneme do reči prišlo, či sa má zdvihnúť počet vojska v čase pokoja. Vyslanci tento návrh odmrštili s 209 hlasami proti 141 hlasom. Ktosi navrhol, aby počet vojakov v pokoji ešte menší bol o 9000, čo ale tiež nebolo prijaté.

Čínu chcú rozdeliť medzi sebou veľmoce. Rusko, Anglicko, Nemecko, Taliansko, každé už dostalo istú časť, s čím ale len dočasu budú spokojné menované veľmoce, neskôr viac budú žiadať, a zamieša sa do hry aj Japonsko a Spojené Štáty. Ten chýr, že by aj Rakúsko Uhorsko chcelo tam k osadám prísť, je už vyvrátený. Dost' máme galíb doma, ešte to by nám bolo treba, aby sme v Číne mali mať ostudu.

V Rakúsku je veľa galíb. Hovoria, že pád Bánffyho za sebou bude fahať aj pád rakúskeho ministerpredsedu grófa Thuna, ktorému sa doposiaľ nepodarilo smeriť Nemcov so Slovanmi. Okrem toho socialdemokrati na truc Slovanom radi by sa odtrhli od Rakúska a pripojili k Nemecku, ktoré je protestantské, socialdemokrati sú ochotní protestantami

sa stať, aby tým bliž stáli k Nemecku. Rakúsky biskupský sbor v najbližšom čase poradu bude mať v tejto záležitosti.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

9. marca. Po reči grófa Benyovszkého rečnil neodvisliak Polcner o novom provisoriume. Ostré výrazy upotreboval proti Rakúsku. Pod touto rečou sa usniesol Széll s Kossuthom, Polónym a Rakovszkym, že v pondelok sa začne rozpočet pojednávať. Edmund Bartha vyslovil, že v záležitosti kvoty tuhý boj bude viesť neodvisliacka strana proti liberálom. Pýtal sa Hegedüsa, jakú obchodnú politiku chce viesť? Széll zazlieval rozhorčenú dohodu teraz, keď všetko do poriadku má prísť. Terajší návrh o provisoriume je dosledným výsledkom vyrovnania z roku 1867. Aj Polónyi sa ohlásil, po ktorom prosil Széll snemoveň, aby 1. § zákonného návrhu, bez zmeny bol prijatý. S čím zasadnutie koniec vzalo.

10. marca sa pokračovalo v pojednávaní provisoriuma. Štefan Kiss odporúčal osobitné colné územie. Česal Bánffyho, ktorému by dobre bolo do Číny ísť za podkráľa, lebo obyvatelia Číny sú istiví. Denník „Budapesti Hirlap“ pýta pre židov v Bpešti kostoly, on radšej sypárne pýta pre ľud. Potom sa prešlo na menšie záležitosti, ktoré sa do poriadku doniesly bez všekej väčšej dohady.

11. marca V snemovni veľmožov gróf Imrich Széchenyi a dr. Jozef Samassa protestovali proti tomu, že minister financií žiada, aby tí, ktorí v mimozákonnom čase neplatili daň, teraz mimo dane aj úroky platili od 1. januára. Ináče idemnitný návrh jednoducho bol prijatý veľmožmi.

13. marca. Ambrož Neményi odporúčal zákonný návrh o rozpočte. Gr. Ján Zichy v utešenej reči omaľoval stanovisko ľudovej strany, ktorá i ďalej bude bojovať proti liberálom tak v záujme robotného ľudu, jako i v záujme kresťanstva. Ináče prijal rozpočet. Veľkým éljenovaním bola sprevádzaná jeho reč. Ján Asbóth sa tiež ohlásil v záujme ľudu a náboženstva. Žadal rozšírenie volebného práva. Gr. Alex. Beňovský povedal, že daň uhorská je taká veľká, že na hlavu asi 40 zl. padne ročite. Neprijal rozpočet. L'udák Fr. Major na otázku vzal vládu, čo zamýšľa činiť naša ríša v Číne, a či sa dozvie o tom obecnstve.

14. marca. L'udák R. Páder nenie spokojný ani s terajšou vládou, lebo nesľúbila v takej miere podporovať kresťanstvo a robotný ľud, v akej miere by to potrebné bolo. Ostro vystúpil proti liberálnej tlači, ktorá už teraz kričí, že sa nesmie zmeniť spôsob vládenia. Fraňo Kossuth zazlieval, že je rozpočet veľmi vysoký. Rojnicky ľud je na seba nechaný. Apponyi vysvetlil, prečo vstúpil do liberálnej strany. Pred Mezösyovou rečou Fraňo Buzáth, ľudák ostro vystúpil proti matrikárom. Po ňom sám minister financií Lukáč uznal, že je terajší rozpočet privysoký, ale vraj vláda nemôže za to. Fraňo Kossuth navrhoval, aby 15. marca z ohľadu na r. 1848. nebolo zasadnutie. Snemoveň vyhovel jeho žiadosti.

Listy Adiny.

Šestnásty list.

Drahý môj Otče!

Celé mesto je pobúrené. Práve teraz jazdili vojaci ku chrámu, kde je celé povstanie, lenže toto nenie namerené proti Rimanom; ach, náš ľud je teraz poníženným služobníkom Rimanov. Ach, keby sa len v záujme slobody Izraela bol stal tento pohyb. Čo bolo na príčine tomu nepokoju, to ti obsérnejšie chcem opísať. V poslednom liste spomenula som, Drahý Otče, že k veľkonočným sviatkom všetci sme tu čakali Ježiša. O tomto budúcom prípade viac sa rozprávalo, nežli o samej veľkej noci. Mnohí by ani neboli prišli, keby neboli chceli vidieť zázraky Ježiša. Amos povedal, že ešte nikdy nebolo toľko ľudí v Jeruzaleme. Náš pribudzný Ján včera celkom neočakávane prišiel, keď sme v zahrade sedeli. Amos ho bozkal a obejmul a vedľa seba posadil. Od neho sme sa dozvedeli, že si Ježiš v Bethanii v dome Lazara, Marty a Marie odpočíva. Amos povedal, že keď Ježiš do Jeruzalema príde, rád by bol, keby jeho hosťom bol. Maria vyslovila žiadosť, keby Ježiš cez celé sviatky chcel u nich zostať. Ján sľúbil, že sdeli svojmu majstrovi túto žiadosť, ktorej on bezpochybné vyhovie, lebo nemá ani domu ani priateľov. Ja som povedala, že sme mu všetci priateľskí. Amos tiež povedal, že je ochotný ho za proroka uznať na základe toho, čo videl a počul. On je viac, nežli prorok, povedal Ján. Ani jeden prorok nečinil také veci, ako Ježiš, ktorý sa zdá všetku moc mať. Kto ho vidí, za vteleného Jehovu ho považuje. — Nezlareč, mladíku — znely slová Amosa. Ján ale pokorne odvetil: Žiaden človek nečinil ešte také veci, ako on; a tak nenie-li vteleným Bohom, tak je anjelom božskou mocou vládnucim. — Je-li Mesiašom, zamiešala som sa do reči, nemôže byť anjelom, lebo však sv. Písmo mužom trpenia nazýva Mesiaša. — Áno, ty dobre poznáš proroctvá — prehovoril Ján — lenže ja ho za Mesiaša, za Syna Božieho považujem. My, jeho učedníci, nemôžeme pochopiť to, o čo je on vyšší od človeka a nižší od Boha. My ho obdivujeme a milujeme. V jednej chvíli by sme ho čo brata radi objali, v druhej chvíli zas by sme sa mu radi klaňali. Videl som ho plakať nad biedou nemocných, ktorých jedným slovom uzdravil. Počul som ho diablom rozkazovať, ktorí ho prosili, aby ich nezahlal do ich vlasti, lež aby v povetří sa mohli udržať, zakiaľ ich Boh neodsúdi. — A predsa — povedal bohatý farizej Nikodem, priateľ Amosa — hovoríš, že si Ježiš v Bethanii odpočíva. Ako môže sa ten ukonať a ustať, kto druhým tak pomáha? Ja bych mu povedal: Lekáru, uzdrav sám seba. Tieto slová neveru zradzovaly. Nikodem zdráhal sa za pravdu uznať to, čo o Ježišovi počul. Ináčé bojím sa, že Nikodem ani vtedy nenavštívi Ježiša, keď do Jeruzalema príde, aby nezratal svoju vážnosť u ľudu; ba snád ani vtedy ho nebude za Mesiaša uznávať, keď už o tomto presvedčený bude. Ja aspoň takýto pochop mám o tomto mocnárovi farizeovi, ktorému nasledovne odpovedal Ján: Ježiš svoju moc, ktorou ľudí uzdravuje, nie ku svojmu, lež k dobrému ľudu užíva. Láska, milosrdenstvo k ľudu a vyjavenie Jeho božskej moci ho núti k činieniu zázrakov. Bárs vládne božskou mocou, predsa ako človek trpí hlad, smäd ba i súženie. V jednej chvíli uzdravil chromých, v druhej soslábnutý klesol na zem; tí, ktorí ho nasledujú, nedoprajú mu času ani k odpočinku. Keď jednúc ustať na zem klesol, lenže prv celý deň

uzdravoval, pýtal sa ho Šimon, ako je to, že druhým dodáva sily, on ale bez nej na zem klesá? — Ja nemôžem od seba odstrániť ľudské chyby pomocou moce svojej, ktorú som k blahu ľudského pokolenia obsiahol. Okolo seba shromažďujem všetkých ľudí, bárs sa trápim: odvetil mu Ježiš. — Mne sa slzy tisly z očí, aj Nikodem bol dojatý. Amos povedal, že by sme ho nemali opovrhnuť, a základnejšie by sme mali skúmať jeho nároky, aby sme videli, či ho Boh poslal. — My farizeovia — odvetil Nikodem — ovšem dôkladne ho budeme poslúchať; s tým, že do Jeruzalema príde po účinkovaní na vidieku, tuším len to chce docieľiť, aby všetkých ľudí presvedčil o tom, že je on Mesiašom. — Že je on prorokom, o tom nedá sa pochybovať — prehovoril Amos. — O tom už nenie reč, či je on prorokom, alebo nie, lebo však bezpočetné zázraky činí. Lež o tom je tu reč, či je on Mesiašom? — Medzitým Maria vykrikla a hodila sa do náručia jedného mladíka, ktorého som ešte nikdy nevidela; tento ale čo chvíľa bol v náručí otca, zvolajúc: Môj otče drahý, môj otče! — Amos zvolal: Moje ztratené a zas najdené dieťa. Pán Boh zázrak učinil s nami. — To bol Benjamin, brat Marie, ktorý pred siedmimi rokami zbláznil sa a odišiel a na cintoríne sa zdržoval s viacerými zlým duchom obsadnutými ľuďmi. Teraz ale s celkom zdravým rozumom sa navrátil a povedal, že prorok Svrchovaného, Ježiš učinil s ním zázrak. Nikodem sa ho spýtal, ako sa stal s ním ten zázrak? — Benjamin nasledovne vyhovel žiadosti Nikodema: Dnes som okolo Bethanie blúdil, kde som veľa ľudí videl, medzi ktorými som zazrel jedného, ktorého zabíť som veľkú chuť dostal; okrem mňa bolo tam ešte aj iných sedem takých. My sme šli naňho nožami a kameňami. Všetci kričali, aby sa na pozore mal. On sa ale ani len nepohol a dočkal nás. Práve som ho o zem chcel udrieť, keď on jeden prst zdvihol a riekol: Pokoj! — My sme sa ani pohnúť nemohli, náš hnev na najvyšší stupeň vystúpil. Ručali sme, poznali sme, že je on Syn Boží, ktorý prišiel zničiť nás. — Klúďte sa z týchto ľudí! zvolal na diablov v nás bydliačich. V celom tele som sa triasol a na zem som klesol, sem-tam ma trepal zlý duch. On ale na čelo mi položil ruku, reknúc: Moje dieťa, vstaň hore, lebo si už uzdravené! — Skvelosť nového života sa zjavila v mojej duši; slová Ježiša nevyslovnou radosťou ma naplnily. Od siedmich rokov dnes plakal som prvý raz. K nohám som mu padol, ktoré som obejmul a bozkával, nová nevyslovná blaženosť pr. nikla moju celú bytnosť. — Id po svojej ceste, boj sa Boha, abys znovu neupadol do rúk diabla — prehovoril láskave ku mne a zdvihol ma. Zvelebujúc Boha, za ním som šiel, zakiaľ nevošiel do domu stotníka nedaleka Bethanie. Potom som ale sem pribehol. — My sme všetci vďaky vzdávali Bohu, že nám vrátil Benjamina a poslal takého mocného proroka. Nikodem povedal Amosovi pri odchode, že bude hľadať príležitosť k sídeniu sa s Ježišom, a keď mu povedal Amos, že snád jeho dom skytne byť Ježišovi, prosil Amoa, aby ho tu mohol navštíviť. Drahý Otče, o tom nepokoji a pohybe, ktorý som na začiatku listu spomenula, v najbližšom liste prehovorím. Od veľka skoro každý deň ti budem písať, abys dľa svojej žiadosti o všetkom bol uvedený. Nádej mám, že mu aj ty budeš veriť. Ben Izrael Juda ti odovzdá moje listy, ktorý sa odtiaľto s tým karavánom pohne, ktorý po ôsmich dňoch, po veľkonočných sviatkoch sa vybere na cestu. S tebou buď Boh našich otcov, ktorý požehnaj teba a náš vyvolený národ.

Tvoja poslušná

Adina.

Sedemnásty list.

Drahý môj Otče!

V mojom poslednom liste bola spomienka o nepokoji a nesprestajnom huku ľudí. Keď sa totižto ľudia dozvedeli vo sviatok ráno, že ten prorok cez jerichovskú bránu má vojsť do mesta, celé zástupy ľudu sa hrnuli po uliciach. My sme vyšli na strechu, ale sme nič nevideli. Len vrch jerichovskej brány sme videli. Naraz sme slyšali silný výkrik, Maria povedala, že ten prorok teraz prešiel cez bránu, zkadial šiel k brehu Sion, odtiaľ ale na vrch Moria do kostola. Zďaleka sme ho aj my videli na ceste na vrch Moria vedúcej. Ján bol k nemu najbliž. Veľa tisíc ľudu ho nasledovalo, s ľuďom šiel ten už viackrát spomenutý stotník na čele 400 konníkov, aby poriadok udržal. Keď sa už chrám naplnil, hneď nastal pokoj. Maria povedala, že sa ten prorok teraz modlí a obeť koná. Naraz hrozný krik nastal v chráme, neskôr aj vonku; nezadlho do úteku sa pustil ľud, aj tí, ktorí v chráme boli, von sa hrnuli ztadiaľ. Nevedeli sme, čo sa robí. Maria strach mala o otca, o brata a o Jána, ktorí v chráme boli; skoro zamrela. Ja som ju zaviedla do izby, a tak nemohla som vidieť, čo sa ďalej robí. Asi o štvrt hodiny prišiel Ben Azel Samuel, ktorý uspokojil Mariu, že sa jej milovaným nič nestalo, a nasledovne opísal to všetko, čo sa tam dialo: Keď Ježiš vkročil do chrámu, našiel tam veľa predávačov a kupovačov, veľa tisíc oviec a iných zvieraniec tam bolo; i takí tam boli, ktorí premieňali peniaze tým, ktorí prišli z Grécka, Egypta a Afriky. Aj cesta skoro celkom bola zaplnená takýmito ľuďmi. Keď ale našiel jedného kňaza peniaze premieňať pri dverách dvora kňazov, kde jeden-druhý levit holubov a vrabcov predával, hrozným sa stal jeho pohľad. Každý sa díval náňho so strachom a úctou. Úplné ticho nastalo; len Ján bol pri ňom. Jeden mladík pri mne hrozne zkríkol, potom ale bez seba na zem klesol. Potom zas úplné ticho nastalo. Naraz zvolal ten prorok: Pisano je, že dom Otca môjho je dom modlitby, a vy ste ho učinili pelešou lotrovskou! — Potom chytil stranok, ktorý kosi ztratil, uplietol z neho korbáč a napred spravil dakoľko krokov. Predávači, kupovači a kňazi všetko tam nechali a utekali pred jeho strašnou tvárou. On potom zvolal: Vezmite tieto veci, a nečinite dom môjho Otca domom obchodu. — Všetci sa von hrnuli. Za dakoľko chvíľ bol dvor už celkom prázdny. On sám zostal na prostriedku chrámu čo pán a majster chrámu. S polutovaním sa díval za nami utekajúcimi, ani v jeho ruke som už nevidel ten korbáč. Od brány nás nazpät hnal jeden vojenský zástup Rimanov. Hrozný krik nastal. Ako sa mi podarilo vyslobodiť sa, neviem. V meste som hľadal útočiste; rímski vojaci ale i po uliciach mesta chodia a ľudí do domov pracú. — Keď Samuel dokončil svoju reč, počuli sme na ulici kričať: Hrozný to prorok! — Rimani! Drahý Otče, Ježiš musí vládnuť božskou mocou. Veď jeden pohľad jeho do úteku nahnal tisíce ľudu. Amos potvrdil reč Samuela, k čomu ale dodal, že keď sa ho jeden kňaz pýtal, kto mu to kázal činiť, on mu odvetil: Dom Otca môjho nesmie sa stať domom obchodu. Horlivosť ma k tomu vzbudzuje, abych takto jednal. — Či si ty Kristus? pýtal sa ho ďalej kňaz. — Kebych ti aj povedal, aj tak bys mi neveril, odvetil mu Ježiš. — A kto je tvoj otec? pýtal sa ho Kajfáš. — Boh je môj otec, ja som do sveta poslaný, abych jeho vôľu plnil. Otec ma poslal, neprišiel som od seba, a písano je o mne: Hneď sa zjaví v chráme a očistí striebro. — A akože to dokážeš, že si poslaný a mocou obdarený takéto veci robiť? — Čis ešte nevidel dôkazy

mojej moce? odvetil mu Ježiš, ukazujúc prstom na utekajúce množstvo ľudu. — Zpustoš tento chrám a za tri dni ja ho znovu vystavím. Nech je to tebe a každému židovi znakom, že ma Otec z neba poslal. Ja tak činím, ako mi on kázal. — Po týchto slovách Ježiša veľký krik sa strhol; kňazi smelšími sa stali a zbližovali sa k nemu. On nemôže byť od Boha poslaný, keď nám káže chrám porúcať, hovorili daktorí. Lenže odkiaľ má tú moc nad ľuďmi, neposlal-li ho Boh? ohlásili sa iní. Hannáš povedal, že pomocou náčelníka diablov Belzebuba čini tie veci, pokiaľ pravý prorok nemôže žiadať zpusťovanie chrámu. Všeličo vykrikovali; no väčšina verila, že je Ježiš zbožným mužom a prorokom Svrchovaného. Konečne Kajfáš poriadok spravil a nasledovne riekol k Ježišovi: Povedz nám úprimne, či si ty Kristom, synom Svrchovaného, aby sme ti verili. — Ja som — odvetil pokojne, medzi čím oči k nebu obrátil a zvolal: Ja od Boha pochádzam. — Keď toto počul Hannáš — povedal Amos — roztrhol si rúcho a zvolal: Slyšali ste, rúhal sa Bohu! Vyhodíme ho z chrámu, ktorý poškrvnil! — Lenže nikto sa neopovážil dotknúť Ježiša, pred ktorým ešte vždy utekali z kostola kupovači a predávači. Ježiš ale smutným hlasom prehovoril: Vidíte, ja som do svojho prišiel, vy ste ma ale neprijali. Dom môjho Otca nebude viac príbytkom a oltárom Jehovy. Príde deň, že vaše kňazstvo koniec vezme a na iných prejde. Meno môjho Otca medzi pohani sa bude ozývať, a kostol On bude mať na každom vršku a v každom údolí zeme, a s radosťou bude v nich prebývať. Odvčulka nielen na Sione sa budú ľudia Bohu klaňať, lež všade mu budú úctu a poklonu konať. Tento chrám, ktorý ste poškrvnili, porúcaný bude, kameň na kameni neostane, rozprehnúť budete po celom svete, pokiaľ ste nepoznali deň navštívenia! — Po týchto slovách opustil prorok chrám, hlavný kňaz a leviti nemo sa dívali. Amos, ktorý bol tam prítomný, povedal, že nesmierna protiva bola medzi Ježišom a hlavným kňazom, keď jeden k druhému mluvíli. Hlavný kňaz bol skvelo a nádherne oblečený; jeho brada a vlny boly biele; — Ježiš ale je mladý; na pleciah mal jednoduchý kepeň, na nohách osúchanú obuv. Tvár Kajfáša zradzovala nádheru a hnev; smutná tvár Ježiša ale trápenie ukazovala, spolu ale láskavosť zradzovaly jej fahy. Keď Ježiš opúšťal chrám, ani sa len neobzrel za kňazmi, ktorí neišli za ním. Amos videl, keď Ján k Ježišovi pristúpil a sa ho pýtal, či u Amosa bude bývať cez veľkonočné sviatky. Vo dverách stretol sa Amos s vyskakujúcim a spievajúcim mužom, ktorého sa Ježiš len dotkol, a už bol zdravý, bárs už 31 rokov bol klbochromým. — Ejhla, Otče, zpráva o tých veciach, ktoré sa v kostole staly. Že je Ježiš naozaj Mesiasom, o tom nemôžeme pochybovať, lebo však to verejne povedal v chráme hlavnému kňazovi. — Ži blažene, Drahý Otče! Tvoja poslušná Adina.

Prečo netrúbia na moste?

Priateľská spoločnosť sedela spolu pri kvarterke. Miško báči, správca pisárne, Bandi kontrollór, Jožko stoličný pisár, a ešte niekoľko dobre známych veselých figliarov. Štrngali si s pohármí, chutno sa smiali medzi tým, keď niektorý dobre podarený žart predniesol. Ani jeden nehrá sa karty, lež radšej rozmary a žarty vystrájajú, ako by sa mali moriť pri hre

kartách. Tá dobre známa otázka „koľko dní bude ešte svet stáť?“ — prečo zakázala polícia tejto hádky rozlúštenie? — Že vraj preto, lebo si ľudia veľmi lámali hlavu na nej, sa opakovalo. — Konečne predstúpi Bandi t. j. Andriš a s veľavýznamnou tvárou pýta sa: „Kto vie z vás uhádnuť, prečo netrúbia vojaci na moste?“

Kamaráti z mckrej štvrte pozrú jeden na druhého; ako by sa zadivili na túto otázku, ticho hľadajú pred seba. Že vraj prečo netrúbia vojaci na moste nikdy? Kto-že by to vedel uhádnuť?

Priam v tej chvíli prišiel ku nim i voľaják novinár, redaktor „Rannej Zory“, ktorá sa len s tým líšila od opravdivej rannej zory, že týždenne len raz vychádzala, v tom však sa najlepšie podobala zorničke že niekedy v čas ráno v nedeľu, inokedy zas večer v sobotu vyšla: dľa toho, ako ju vychystali v tlačiarňi. Keď tí kamaráti predloženú hádku nevedeli rozlúštiť, Bandi voľáčo pošepnul svojim blízkym dvom susedom, ktorí sa skoro puknuli od smiechu. Redaktor „Rannej Zory“ tiež tam nastrčil ucho, ale nevedel si predstaviť, na čom sa tí tak chutno môžu smiať. Darmo ich prosil, aby mu povedali; tí tým väčšmi držali vec v tajnosti.

Konečne k tomu ho vyzvali, aby do najbližšieho čísla novín svojich dal vytlačiť túto otáznu hádku, a ujistovali ho, že obecenstvo bude spokojné s jej rozlúšteným.

Pán redaktor, znajúc figliarske nápady Bandiho, ktoré ho ubezpečovali v tom, že tá raketla výborne vybuchí, bez toho, že by ich bol ďalej unoval s rozlúštením, na druhý deň v novinách svojich výnduvších s redšími literami túto otázku dal vytlačiť:

Prečo netrúbia vojaci na moste?

(Rozlúštenie v budúcom čísle.)

Ráno, priam keď už plukovník sedel za stolom a chutne si upíjal kávu, doniesli mu noviny. Náhle kukol na mokré ešte stĺpce, oči sa mu hneď zastavily na hore napísanej otázke.

— Prečo netrúbia vojaci na moste? — I toto je voľajáká otázka? — myslel si v sebe. — To som veru doteraz nespozoroval, že by vojaci neboli trúbili na moste. Komu paromu by prišlo aj niečo takého na um? — a ďalej čítal noviny, ale inšie ho nič nezaujímalo. Znovu len tam tančilo pred očami jeho tých niekoľko slov; čím viac chcel zabudnúť tú hlúpu otázku, tým viac bola jeho pozornosť obrátená na ňu.

— Hm, prečo netrúbia? — zamrmlal trochu nahnevano. — Nuž ale čakajme do budúceho čísla; o týždeň to i tak rozlúštené bude.

Áno, tak je, ale kto má toľko trpezlivosti, aby celý týždeň čakal, kým to voľáky civil škribler rozlúšti. Preto dal zavolať podplukovníka, múdro rozmýšľajúceho a otvorenej mysle človeka, ktorému všetky body vojenskej služby v malíčku boly, a celkom ľahostajne opýtal sa ho, či vie, prečo vojaci nikdy netrúbia na moste?

Podplukovník divne sa pozrel pri tejto otázke, a dorovna nakrátko odvetil, že on veru doteraz to nespozoroval. Snáď to nenie ani pravda, že by na moste netrúbili. Avšak plukovník predstrel mu pred oči noviny, v ktorých táto opáclivá otázka bola. — Však keby trúbili, by neboli dali toto dali do novín? Mnoho hlúpostí sa pravda popíše v novinách, ale ja myslím, že táto otázka musí pochádzať od voľákej osobnej zkušnosti, lebo čo parom bere koho, že by mu takéto niečo na um prišlo?

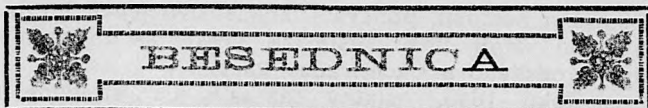
— Dozaista voľáka sedliacka bobona — riekol plukovník — ktorá s jednej trubačskej generácie na druhú prechádza. Ináče opýtam sa stotníka, ktorý sám rozkazuje trubačom, ak by tento starý huncút vedel vec rozlúštiť.

(Dokončenie nasleduje.)

† Andrej Marsovszky,

neočakávanu zomel, ako sme už spomenuli. Teraz aspoň jeho podobizeň nech vidia čtení čitatelia. Veľké schopnosti, veľká oduševnenosť za zásady Kristové, neohrozené vytrvanie v boji proti liberalizmu boly jeho nápadnými vlastnosťami. Modlime sa zaňho, aby mal ľahké odpočinutie na druhom svete.

Čo na predaj?

O, zvedavi ste dobrí ľudia, zvedavi,
čo všetko klcú kalné trhov záplavy?
Oj, nie len statky, lichvy, hony, háje,
paláce, cary, skvosty, bujné raje,
čo sa ponúka, k čachre dostaví —
V Uhorsku všetko na predaj,

Nie len majetky, diely, moriost, hmota,
čo za peniazmi žmíri, blúdi, kolotá;
i srdca dôtoj, zdoču, vznešenosti
sta biedny tovar máš za korún dosti,
i voľnosť účet, krásu života —
V Uhorsku všetko na predaj.

Čo si vždy cenia, vážia premnohé davy,
bo to vždy klenot statných vzácny, blýskavý;
čo je millionom sväté, skvelé, drahé,
čo ľudstvo vedie po pokoja dráhe
lahodným chodom v blaha prístavy —
V Uhorsku všetko na predaj.

Cti hodným vrstvám vduch, zdoj, pokrm, fakľa
[Beh,
karpátskych turkov modlou zlata striebra stoh.
Velebnosť križa, závet Krista, vieru
zlovestní hupci depeú, hubia, perú
za hnusný ošoh, za hojnosti roh —
V Uhorsku všetko na predaj.

Diamant diamantov žula rázu, čistá česť,
u nás ju v tármark vlečie ismaelská lesť.
Šlichelnosť citov, peť svedomia ducha,
spanilosť mysle zešpiní, porúcha
lakomstva torba, ziskobažná päšť —
V Uhorsku všetko na predaj.

O, všetko, všetko, čo je ľúbe, v čom je slasť,
sa dá prilákať kuzlom cvengu v kapsu klásť.
Hodnosti, brby, odznakov pablesky,
úradné kreslá, otrokov pollesky . . .
O, všetko za groš: cnosť mrav, duša, vlasť —
V Uhorsku všetko na predaj.

Tklivý Jugurtha! jednič obrážal ta ruch,
jednania tartas, hroznej skazy Ríma puch,

lež čož je brloh, brudnosť rímskych rynkov
proti zvrhlosti šantročiaciach synkov,
našich kramárov, bezočivých múch? —
V Uhorsku vš lko na predaj.

O Bože, Bože! zbronie-li raz lice zôr,
čo lže, pianosti pelech skántri pliaga, mor?
Príde-li oddych, mier po súžbe stály,
že v pustých poliach vzkvitnú ideály?
O daj to Bože svrchovaný skôr!
Znič desný Uhár trh, predaj!

Dlhomír Poľský.

Anabaptisti čili takrečení „habáni“ v Čachticiach v XVI. a XVII. stolytí.

Spracoval B. Reviczky, farár čachtický.

(Prednáška v kat. kruhu)

(Pokračovanie.)

Tu u nás ich gróf Pavel Nádasdy do panstva svojho prijal. O tomto svedčí listina z roku 1622 dňa 26. júla v Čachtickom zámku vystavená, ktorá z maďarskej reči preslovenčená takto znie: „My gróf Pavel Nádasdy z Fogarásu a železnej stolice rodený hlavný župan. Na známosť dávame, ktorým prislúcha, že sme boli skrze všelijaké okolnosti prinútení jeden dom s druhým prečarovať, v ktorom prebýval Georg Hubzty, ktorého susedia s hora Georg Gurencsér, s dola ale Ladislav Kezes, a dali sme ho a darovali Dorote Losonczy a Georgovi Losonczy za jejích dom, ktorý sme zasek dali „novým kresťanom“, (tak sa menujú anabaptisti v tej listine.) Dávame a odovzdávame im spolu všetky slobody a práva, ktoré k tomu domu patria, a oslobodzujeme ich od všetkých prác a robôt, a žiadame jako od nás tak aj od potomkov našich, aby ich v tom práve zadržali. Ku potvrdeniu tohoto a ku svedectvu skrze tento list vlastnou rukou podpísaný a z pečatou potvrdený vydali. Dnes v našom zámku Čachtickom dňa 26. júla, v deň sv. Jakuba apoštola roku 1622 gróf Pavel Nádasdy v. r.“

K tomuto domu patrila kopanica, pri ceste k sv. križu vedúcej, nazvaná „Jelenova“ a jedna kapustnica, ktorá volakedy bola „jazerom“, dnes „Rybník“, a v Častkovcach pod Valom jedna lúka. Aj Curiu mali od ktorej od roku 1623—1625 žiadneho poplatku ani v prírode ani v peniazoch platiť nemuseli. — V Tc dolí roku 1628. mali dom, ku ktorému za 200 z. kúpily dva celé orty, ktoré z roľ pozostávaly. Tu majú pánsky mlyn v árende, od ktorého dve tretiny zbožia a pšena pántvu, jedna tretina ale im patrila. Povinní boli ale za to ušipané z majera grófa Pavla Nádasdyho vykrmiť. (Ornácós bretter) V Častkovcach od tohože grófa jednu slošť Sessie obsiahli.

Takým spôsobom sa jejích bydlá tu u nás v krajine rozmáhaly. Vysťahovaní anabaptisti, keď aj s jednej stránky nemuseli trpeť prenasledovanie, ale položením jejích predsa bolo dosť biedne. To zapríčinila tá drahota, ktorá v našej krajine panovala roku 1622. Naznačené nachádzame ceny jednotlivých po travných článkov toho roku. Tak jedna merica žitc stála 10 tolárov. (Jeden tolár bol hoden dla našiaha

peňazi 75 krajciarov alebo jednu korunu a 50 halierov.) Teda 7 zl. a 50 krajciarov. Raž 8 tolárov, jačmeň tiež 8 tolárov, pšeno 7, oves 2 toláre, jeden peceň chleba 1 toliar, funt mäsa 21 krajciar, pintovica piva 18 krajciarov, a vína 1 toliar, jeden cent železa 30 toliarov a tak ďalej. — Ale pri drahoste tejto aj všelijaké nešťastia a škody sa im stávaly. Tak v Broskom im domy pohorely, kde aj mnohí z nich zrazu vzali. Roku 1622. Bethlenovi a cisárski vojáci pustošili jejich bývania, pri ktorej príležitosti Farkašhidskí a Castkovskí anabaptisti mnoho škody trpeli.

V tomto stolytí smutné bolo polozenie krajiny našej. Turek mal skoro celú vlasť našú zaujatú, a z Nových-Zámkov a z Nitry pustošil kraje a údolie naše Povážske a Nitrianske. Ku tomu zúril aj nepokoj v náboženstve. Týchto nepokojných vodcom bol Gabriel Bethler, ktorého turecký sultán (cisár) za kráľa uhorského vymenoval. Proti Turkom a Bethlenovi bojoval kráľ uhorský a cisár rakúsky, ktorého vojsko tiež nešanovalo obyvateľstvo, a kde len mohlo, rabovalo a pustošilo.

Každý si môže predstaviť, že v takých pomeroch ani remeslo nemohlo sa vyvinúť a kvitnúť.

Keď roľník išiel do poľa, aby spolu roľu obrobil a zasial, musel s pluhom aj šablu so sebou mať, a muselo sa ich viacej spojiť. Tu hľa videl-li kúravu, pilno musel koňa z pluha vypriahnuť, naňho si sadnúť a ísť proti nepriateľovi. Keď ale videl, že je nepriateľ silnejší, nazpätok utiecť, aby zajatý nebol, lebo toto zajatie vždy bolo s veľkými nepríjemnosťami spojené. — Lebo na tom nezáležalo toho alebo iného človeka z jeho domoviny odviešť; človeka toho nepotrebovali — len peniaze — aby sa vymenil. Ponevác však tomu ubiedenému ľudu bolo všetko jedno, či tu doma alebo inde má biedu treť, preto aby bol prinútený sa vymeniť, nasledujúci spôsob užívali:

Lavica — dereš — všade bola prichystaná, a ten, ktorý sa protivil, jednoducho bol na tú lavicu položený a s palicou dotiaľ bitý, dokiaľ celkom neskrotil. Keď už skrotol, musel si z jeho známych dvoch ručiteľov čili kaventov najst. Dostal potom legitimáciu písebnú, a mohol sa domov navrátiť. Tu doma všetko svoje imanie musel popredať, a na peniaze obrátiť. — Stalo-li sa ale, že toľko peňazi, koľko od neho žiadali za výmenu, nemôhol poskúšať, na termin sa musel do väzenia navrátiť, kde mu zase po dostaní 25 palíc nový termín bol ustálený. — Čo mal teda robiť; musel buďto vyžebrať tú chybujúcu summu, alebo kradnúť. Obyčajne ten ostatný spôsob bol v úžitku. Srdcá tedajších ľudí boli zatvrdnuté a pred takýmito citmi telesného milosrdenstva byly zavorené. Každý hovoril, mal nebyť nešíkovní, a nedaf sa nepriateľovi chytiť. — A to bolo na obidvoch stranách jednaké. Keď chytil Turek uhorského poddaného, ten turecký „Beg“ tak ho dal na dereš položiť, a tých 25 palíc vyčítať, jako ten uhorský „Pán“ — ktorému sa podarilo zase Turka chytiť.

A tieto pomery aj na „Anabaptistov“ čili „Habánov“ nie prospesne účinkovaly, ktorí len z remesla žili, a majetok jejich bol spoločný.

Boj Gabriela Bethlena proti Wallensteinovi v Horno-Uhdrsku roku 1626. veľmi zkazonosný bol „Anabaptistom, obzvláštne ale niektorým jejich mer-tam. Obzvláštne vojsko Wallensteina veľkú škodu robilo, pustošilo, páliło. Prvým miestom byly Čachtice, Dechtice a Sväté-Jány, ktoré miesta vojáci vyrabovali, a mnohých obyvateľov zabili; „Habáni“ vediac, že

sa brániť nemôžu, ponevác náboženstvo jejich im nedovolilo zbroj nosiť, ešte za včasu sa do zámku dobrovodského a Čachtického ukryli.

Roku 1645. ostatný raz sa s nimi stretáme u nás v Čachticiach. Georg Rákóczy chcejúc remeslo a priemysel ustáliť vo svojom panstve Sáros-Potoku, odkiaľ remeselníci pre vojnu sa vzdialiť museli, Čachtických „Habánov“ ta povolal, kde sa im aj dosť dobre vodilo. Neskoršie ale sám Potok prešiel do majetku Jezuitov, ktorý sa všemožne usilovali, aby „Anabaptistov“ do lona cirkve katolíckej vrátili.

Tí „Anabaptisti“, ktorí v Čachticiach zostali, nemajúc už žiaden spoločný život, pomaly odpadli od náboženstva svojego, a dali už aj svoje nemluvniatka pokrstiť, obzvláštne vtedy, keď roku 1661. prišiel rozkaz od grófa Fraňa Nádasdyho, po jeho pánstvach „A ponevác“ jako listina aj zneje „tento rozkaz musel svoje miesto mať, aby vieru katolícku prijali“ — tomuto rozkazu aj habáni dosť učiniť boli povinní, ponevác videli, že sa tento rozkaz na žart nebere, lebo jednomu, ktorý ušiel, a vieru katolícku prijať nechcel, všetko imanie odpredané bolo, a dané kostolu Čachtickemu, ktoré ešte po dnes kostolu patrí, totižto vinohrad na chovanke, tak rečený kostelný.

V matrikách našich sa nachádzajú nasledujúci anabaptisti pokrstení v útlom veku: Abraham Szolár Jakuba a Borbir Zuzanny tri deti, Katerina 6 ročná, Maria 3 ročná, a Alžbeta 1 ročná, ktoré v roku 1663. 26. novembra byly pokrstené; potom Anna, Katerina, Maria a Samuel ďalej Zuzana a Jozef, ktorých priezvisko je neznáme, ktorí v 22. roku veku svojho pokrstení boli. Jedna habánka ale Maria roku 1676. katolíckym obradom bola pochovaná.

Dnešný deň anabaptisti vierovyznavační prestali byť, a keď aj kde-tu jako v Sobatišti a v Levárah majú svoje dvory, už jako horliví katolíci jestvujú, zadržiac jak pamiatku obradov svojich nemeckú reč, ktorej už väčšia stránka z nich nerozumie. Familiarne mená jejich sú tiež nemecké jako: Baumgartner, Pulman, Vidoman, Plenuner Hanik Kurpel atď., a z tých mien dá sa vedieť, ktorí sú potomci tých starých anabaptistov.

(Dokončenie nasleduje.)

Krestanská štedrosť. Zahrebský arcibiskup Posilovic daroval 20 tisíc korun základine starých a chorých kňazov.

Žart nebohého cisára Fridricha. Stalo sa to, keď následník pruského trónu študoval na univerzite bonnskej. Pri istej slávnostnej príležitosti minister kultu Mühler držal reč k mládeži, ktorá podobala sa kázni, ako vajce vajcu. Menovite prízvukoval striezivosť, sebazapretie atď. Študenti s veľkým podivným počúvali reč, ktorá nijak nehodila sa k svetáckej slávnosti, a keď minister skončil, trónny dedič dal hudbe zahrať pieseň, ktorú Mühler za svojich mladých liet bol spáchal a ktorá sa začína: „Práve som z krémy vychodil.“ Účinok bol mimoriadny. Študenti do chlapa vedeli známú pieseň; na počutie prvých

akkordov nápevu nastal strašný smiech, potom však plným hrdlom a veľkým záchvatom odspievali všetky sloky veselej pijáckej piesne.

Belgická kráľovna, matka to Štefanie je už na toľko dobre, že je úfňosť k jej vyzdraveniu.

Nedelný odpočinok v ministerstve obchodu nariadi nový minister kalvin Alexander Hegedüs. Od včulka v nedelu nielen popoludní, ale aj dopoludnia nebudú v úradoch úradníci ministerstva obchodu. No mohli by tento dobrý príklad nasledovať aj katolícki členovia terajšieho ministerstva.

Nováčenie. Minister henvédov súrne vyzýva mestské a stoličné vrchnosti, aby prísne zadržaly program nováčenia. Avšak vzhľadom na veľkonočné sviatky počiatok nováčenia bude zväčša odročený a ustanovený na deň 5. apríla. V máji má byť nováčenie všade ukončené.

V nemocnici milosrdných v Budapešti v minulom roku bolo 1722 nemocných, k čomu keď prirátame bláznov, do hromady to učiní 1929. Medzi tymito bolo len 1280 katolíkov.

Magnáti proti socializmu. Gróf Fridrich Wenckheim dal čiastku svojho panstva vo Véstě parcelovať a dal ju 200 usilovným sedliakom do árendy na 20 rokov. To isté urobil gróf Ferdinand Trauttmansdorff; na Gerendáši dal parcelovať viac tisíc jutár poľa a dal ich 530 sedliackym rodinám do árendy pod ľavnými podmienkami.

Uhorskí Slováci v Amerike. Asi od 20 rokov sa hrnú uhorskí Slováci do Ameriky. Rímsko-katolícki Slováci si tam už založili 30 fár a kostolov. Je ich tam asi 80 tisíc. Grécko-katolíckych Slovákov je tam toľko, že majú 50 fár a kostolov.

Syn kráľoviča Rudolfa. V Berlíne posúdili darebáka a zlodeja Beifuszela na 2 a pol roka do žalára. Behom súdneho pokračovania ustavične tvrdil, že je on synom nebohého kráľoviča Rudolfa.

Zriedkavý peniaz. Neapolitánsky princ, veľký milovník numismatiky, neďavno nadobudol veľmi zriedkavý peniaz. Apoštol Pavel a ostatní učeníci Krista očakávali po páde Jerusalema príchod Krista na zem. Dali raziť peniaz: na jednej strane je hlava Spasiteľa i meno jeho, na druhej stojí po hebrejsky: „Messias, kráľ donesie mier. On je ztelesnené živé svetlo človečenstva.“ Peniaz je veľmi vzácny i historický.

Vysoký vek dosiahla vdova po Andrejovi Segečky, sedlička v Rešte v abaujskej stolici. Do nedávna bola zdravá a čerstvá, pred týždňom ochorela na influenzu a umrela. Žila 108 rokov.

Zo ždov katolíci. V Päťich Kostoloch vo veľchráme nechali sa pokrstiť židia mladíci Otto Glaser a Franciska Fay. Po veľkej noci sa soberú, aby sa jeden druhého mohli podporovať v plnení povinností s kat. vierou spojených.

Samovrah kňaz. 80-ročný kalvinský p. tatík L'udevit Gonda zastrelil sa v Budapešti 10. marca.

Minulého týždňa v daktorých mestách spiskej stolici taký veľký vietor zúril, že až trechy odnášal, a stavby zbúral.

Samovražda. Úradník cisárskej záložny vo Viedni Otto Schreian chcel seba a svoju ženu otráviť. Ponevác jed pomaly účinkoval, najprv strelil z revolvera na svoju ženu a potom do seba. On umrel hneď a jeho žena zápasí so smrťou. Defraudoval do 11 000 zl., a ponevác blížil sa čas odhalenia defraudácie, manželia uzavreli zmárnif sa.

V šoproňskom chotári počiatkom marca dvaja pánski hájníci čistili svoje zbroje, naraz jedného flinta vystrelila, a celý nábitok mu vošiel do nohy. Ťažko raneného zanesli do nitrianskej obecnej nemocnice. Hja keď len darmo napomínáme obecnstvo, aby sa pozor dal na zbroj, lebo nepozornosť už premnohí oplakali.

Pút do Lurdu. Jako sme sa dozvedeli, všemožné ústavy sa usilujú použiť výhody, ktoré sú spojené s pútom, ktorý povedie veľkomarošský farár (hontianska st.) dr. Fraňo Robitsek. Veľká výhoda je to, že človek o vefa lacnejšie môže putovať, jestli za včas sa hlási. Tí totižto, ktorí sa behom marca prihlásia, miesto 100 zl., môžu putovať na tretej triede (i so zaopatrením) za 97 zl., ktorí sa od 1. apr. do 15. júna budú hlásiť, za 98 zl. — Okrem toho je menovaný pán farár ochotný tú summu po čiastkach prijať od tých, ktorý sa za včas prihlásia. Kto v marci zaplatí 10 zl., bude cestovať za 97 zl. Jeho dôstojnosť sa stará aj o iné príjemnosti. Jestli sa pútnici v dostatočnom počte prihlásia, na osobitnom vlaku budú putovať. Kto už raz tak ďaleko putoval, ten je v stave okolnosť osobitného vlaku oceniť. Medzi iným poznamenáme nasledovné: Netreba nikde pre-sedať; nemusí človek s neznámymi cudzozemskými ľuďmi cestovať; chytro cestuje človek, lebo vlak len na značných stanicích postojí. Lenže poistiť si môžeme taký osobitný vlak len vtedy, keď sa za včas prihlásime; pričom si aj dakofko zlatých zaspórimo. Jeho dôstajnosť už uvedomila lurdských missionárov o príchode uhorských pútnikov, ktorí slávnostne budú vítaní.

Dcéra nebohého predsedu francúzskej republiky — mníškou. Slečná Lucia Faureova po smrti otca svojho, ku ktorému sa náruživou láskou vinula, že vstúpi do kláštora. Len niekoľko mesiacov ostane ešte pri boku matky, aby ju tešila, a potom složí sľub.

Strašné následky predbehovania sa. Z Hodonína viezli sa šuhajci z Muteníc a Hovorian od nováčenia. Na ceste kočišia dali sa predbehovať, až konečne „vífaz“ prevrhol voz svojho soka. Jeden z rekrútov ostal na mieste mrtvy, druhý prišiel o nos, tretí šuhaj prišiel o oko a štvrtý má obe nohy zlomené. Okrem týchto ešte tri osoby utrpely ťažké urazenía.

Zišlo by sa i u nás. Belgickému snemu vláda predložila návrh, ktorý určuje, aby spievanie nemravných piesní v prítomnosti detí niže 16 rokov bolo trestané väzením od 1—3 mesiacov, alebo peňažnou pokutou od 100—1000 frankov.

Strašný náhrobný nápis. Na veľkom, za 1500 zl. vystavenom náhrobku v Debrecíne nachodí sa nasledovný nápis: Tu odpočívajú v Pánu Jozef Mórica starší, umrel v 62 roku života. Jeho vlastný syn ho zastrelil. — Jozefova Mórica staršieho, zomrela v 47. roku. Vlastná d. éra ju zastrelila. — Alžbeta Mórica, sama zmárnila sa v 17. roku života, keď zastrelila svoju mať — Jozef Mórica mladší umrel v 27. roku života v žalári. Zastrelil svojho otca. — Večná milosrdnosť nech je milostivá ich úbohým hriechnym dušiam. — Náhrobnik dala vystaviť Enka. Toto je jedinou jej kultúrnou prácou v maďarskom Debrecíne. Ináče r. z. sieva „kultúru“ obzvlášť medzi Rumunmi, ktorí si tej jej kultúry ani neprajú, ani nežiadajú.

V Spišskom Kubachu medzi deťmi šarlach panuje. Daktory deň aj 3—4 pohreby sú.

Dňa 4. t. m. v spišskom Markušovci jeden besný pes jedného chlapca pokúsil.

Dobří vtáci. Jozef Repeport, žid-fabrikant, uskočil z Hamburgu a so sebou pojal vyše 60 tisíc zl. — Dr. A. Hödi uprskol z Vollersdorfa, ukradol viac, nežli 70 000 zl. To sú potom dobrí liberálni vtáci, za ktorými sa aj polícia má čo nabehať.

Vrah manžel. V Sabadke manžel Melicher Ikolič už od dávna sa nespravoval dobre s manželkou, s ktorou sa nechal osobášit pred ôsmimi rokmi. Zlost zrpčovala ich život. Keď ona jednúc doniesla na stôl jedlo, rozpajedený manžel strelil do misy, ktorá sa na tisíc kusov rozpadla. Aj manželka bola ranená a odišla muža. Neskôr sa zas len smerili. 8. marca sa zas povadili, po čom ju nožom zaklal zverský manžel. Potom si ľahol a do seba pichol nôž. Nenie nádej, že by vyzdravel. Však je len ohavný človek, keď nekrotí svoju ráuživost pomocou modlitby.

Katolícka cirkev v Dánsku. V severných protestantských krajinách veľmi sa rozširuje katolícka viera. Tak je to ku príkladu aj v Dánsku, kde v šesťdesiatych rokoch len asi 1000 katolíkov bolo, dnes je tam už skoro 8 tisíc katolíkov. Počet sa zdvihol nie následkom vsťahovania, lež následkom návratov. I sami protestantskí tatici sa navracajú do lona cirkve katolíckej.

Náš kávový nápoj, ktorý sa zdá byť takým nezaobiteľným, naozaj je len článkom módy a obyčaje, ktorej deje skúmať je vec zjímavá. Turci miesto zákazného vína do obyčaje doniesli užívanie toho čierneho nápoja, ktorý do obyčaje prišiel aj v Paríži a vo Viedni ku koncu siedmeho storočia. Zpočiatku sa on nepáčil ľuďom. Lenže móda má veľkú moc. A my by sme sami nepáli proti užívaniu kávy nervy rozpalujúcej, keby ona nemala také zlé následky. Už v minulom storočí zbadali lekári, že obyčajná káva pripravuje chromosť nervov, a hatí srdce v jeho práci; a od r. 1820, čo je známym koffein, celkom iste sa vie, že rozličné choroby pochádzajú z jedu v káve sa nachádzajúceho. Lenže navzdor všetkých lekárskeho napomínani sa rozšírila obyčaj riadneho užívania kávy, jedine len preto, lebo nebolo takého článku, ktorý by bol v stave býval nahradiť chuť kávy, ku ktorej ľudia tak veľmi privykli. No to sa predsa stalo, ale až vtedy, keď sa vynajšla Kathreinerova Kneippova sladová káva, ktorú teraz tolké tisíce ľudí vychvalujú a požehnávajú.

Táto káva má ľúbežnú chuť a príjemnú vôňu a iné zdravie podporujúce vlastnosti. Teraz ešte len väčším dielom čo doplnok obyčajnej kávy sa ona upotrebuje. Ale keď ju tuho spravíme, aj sama chuť človekovi znamenite, a nemôžeme ju dosť vrelo odporúčať všetkým rodinám. Lenže k tomu cieľu treba upotrebiť opravdovú Kathreinerovu kávu, v známych pôvodných balíkoch a varovať sa treba falšovaných článkov v otvorených balíkoch.

Pút' do Lourdu.

Pohnutie: 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Úplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Veľkom Maroši hontianska stolica.

Pút do Lurdu.

Paray le Monial, Einsiedeln a Wiltena.

Povedie: Gedeon Demeter, farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť — Viedeň — Linz — Salzburg — Mnichov, Lindau — Zürich — Genf — Paray le monial — Lyon, Toulouse — Lurd — Toulouse — Certe — Lyon — Genf, Zürich — Einsiedeln — Insbruck — Wiltena — Viedeň — Budapešť

Ceny: I. triedy 245 zl.) Úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásiť sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf (Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOPISY.

PREDMIER, 1899. *)

Vážený Pán Redaktor!

Sviatok Očisťovania bl. P. Marie bol pre nás farníkov menovite pltníkov dňom radostným.

Posviacali sme s veľkou slávnosťou zástavu pltnícku, na ktorú sme sa my pltníci složili, aby v novo-ozdobenom chráme našom mali sme Patrónku, Rodičku Božiu, my, ktorí na vode mnoho ráz život svoj v nebezpečenstve vystavujeme a vystaviť musíme, aby sme sa o familie naše a ich živobytie postarali.

K novým trápeniam bude nám dodávať sily to, že Matka Božia láskavo ochráni nás a ženy s dieťkami a rodinou od každého nebezpečenstva.

Posviacanie zástavy našej bolo pred službami Božími. K slávnosti tejto chrám Boží bol pekne ozdobený a nábožnými veriacimi nadobytne preplnený.

Zástava zo svetlého hodbábu, 2 metre je dlhá, boky čisto zlatými franclami má obšité, na dvoch koncoch visia zlaté kvastle, na dvoch stranách zástavy ale namaľované sú dva obrazy. Na jednom obraze namaľovaná je Maria, ktorá v pannenskej kráse dvíha sa nad vlnobitím pobúrenou vodou, ktorej vody búrlivé vlny loďku jednu len-len že neprevrhnu a nezalejú. Hrozná je tá búrlivá voda, ale pltník v nádeji vyslobodenia žije, lebo oko jeho uzre Hviezdu morskú, Patrónku svoju, P. Mariu, ktorá materinským okom sprevádza pltníka, stará sa a ochraňuje ho, lebo slyšala vrúcne prosby, modlitby vernej ženy, rodičov, dieťok a priateľov, ktorí modlia sa za svojho manžela, syna, otca, brata, priateľa, akožto za putujúcich na vode.

Na druhej strane vyobrazená je udalosť, ktorá stala sa na jazeri Genezaret. Apoštolovia chceli nočnou hodinou do mesta Kafarnaum preveslovať, ale ťažko to šlo, lebo strhol sa veľký víchor, tak že všetci vo veľkom strachu boli. Vtedy uzrú Spasiteľa svojho, chodiaceho po vode. Učedníci sa nafakali, Ježiš ale prehovoril k nim: Nebojte sa! Ja som! Na to sv. Peter zvolal: Pane, jestliže ty si to tam, rozkáž mi, abych k tebe išiel po vode! Poď teda — odpovedal P. Ježiš. Peter vystúpil z loďky a po vode idúc, blížil sa k Ježišovi. Ako ale jedna väčšia vlna uderila ho, pochyboval a o pomoc volajúc, topiť sa počal. Pán Ježiš rukou siahol za ním, a chytiac ho, riekol k nemu: Ty malej viery! prečo si pochyboval?

Oba dva obrazy veľmi pekne sa podarili. Tvár P. Marie je mladá, prívetivá a milá, tvár P. Ježiša o svojho učedníka sa starajúca.

Obrazy maľoval p. Konrád Švestka, maliarsky umelec, ktorý v minulom roku chrám náš renovoval.

Zástavu pod vedením nášho p. dekana Jozefa Steskal pristihly panie Aranka Gregor a Karolina Toman, ktorým za unovanie v mene spolubratov pltníkov srdečné vďaky činím.

Posviacanie odbavilo sa nasledovne. Za krstnú matku zástavy pltníckej vymenoval a vyvolil miestny

*) Tento dopis uneskorený, myslíme, že vďačne prečítajú ct. čitatelia. Red.

p. dekan Mariu Bačik Bačikovskú, ženu to nábožnú, života príkladného a veľkú ctiteľku bl. P. Marie. V osobe čestnej ženy tejto chce! p. dekan poctiť všetky predmierske ženy a meštianky, ktoré zaslúžia to preto, lebo keď volby ablegátov boli, svojím presvedčením kresťanským mnoho prispeli k tomu, aby Predmierci jednomyselne na ľudovú stranu hlasovali. (Ako čujem, tí traja liberáli dávajú sa na pokánie.) Túto starosť čestných žien predmierskych chce! p. dekan odmeniť tým, že za krstnú matku zástavy pltníckej jedného pltníka-faktora čestnú ženu vyvolil, aby v osobe jej poctené a vyznačené boli spolu všetky ženy a meštianky predmierske.

Srdce radosťou nám bolo plné, keď sme vo svätine na foteli videli sedieť zvláštnou hodnosťou touto vyznačenú Mariu Bačik Bačikovskú, krstnú matku novej zástavy našej pltníckej.

Vidíte, milí občania, ľudová strana príležitostne odmieňa sa tak vznešeno, nie peniazmi, ale poctením ľudu.

Keď do povahy vezmeme, že ktorákoľvek vzdelaná pani farnosti našej za veľké vyznačenie by bola držala, krstnou matkou byť zástavy našej, jak veľmi si to cenil musia ženy predmierske, že na hodnosť túto jedna z nich povýšená bola.

Vyznačenie toto krstná matka zčiasťky aj tým odmeniť chcela, že na zástavu venovala jednu hodbábnu bielu stužku so zlatými franclami v cene 12 zl. Pán Boh ju dlhé roky živ a opatruj!

Zástavu prvým klincom k židke pribil pán dekan v mene a ku cti najsv. Trojici. Potom vyzval krstnú matku, aby zástavu do ochrany a opatery svojej materinskej vzala. Krstná matka zlatý kliniec s pohnutým srdcom so slovami v mene a ku cti bl. P. Marie vbila. P. kaplán, Gejza Schmid, v mene a ku cti Hviezdy morskej, potom nasledovali o zástavu najviac zaslúžení pltníci faktori: Ján Bačik Bačikovský, Ján Čaniga, Ján Vozatár, Jozef Bačik, Ján Martinkovič; v mene žien p. Karolina Toman, Aranka Gregor, Maria Halama, Veronika Šukala, Anna Škripec, Maria Sanička; v mene mládenčov Ján Sanička; v mene panien Maria Dubravka; predstavenstva Jozef Bačik Bačikovský rychtár, v mene majstrov Vincent Vick, Jozef Minárik, Michal Kočišik.

Družice zástavy v bielom rúchu oblečené boli: Maria Sanička, sestry Maria a Agnesa Bačik Bačikovský, Terézia Bačik, Maria Zrebný a Maria Lovás.

Potom posvätil pán dekan zástavu, ktorú v processii okolo chrámu niesol pltník Jozef Hanulík. Každé oko len na zástavu hľadelo, ktorú hromničný vetrik k dobrému videniu rozprestieral.

Zástava je pekná a hodná tých 100 zl., ktoré sme my pltníci na ňu obetovali.

Všetci pevno úfame, že Patrónka naša P. Maria všetkých nás pltníkov na cestách našich nebezpečných ochraňovať bude!

Keď som Vám, Preslávný Pán Doktor, slávnosť našu sdělil, dovoľte, abych ešte tu vrúcne a srdečné vďaky činil nášmu p. dekanovi, ktorý nielen že je opravdovým priateľom a otcom ľudu nášho, ale že slávnosť dnešná sa tak, chválá Bohu, vydarila, je v prvom rade jeho zásluhou.

Pltník.

DOBRA VODA (Jókeő), 27. febr.

Dôstojný Pane!

Zriedka čítame nejaký dopis z nášho kraja, tým menej z nášho mestečka horami obklúčeného, — bár síce aj my tu žijeme a pracujeme dľa síl. Pôda síce je ku obrábaniu ťažká, avšak usilovnosť a pracovitost nášho ľudu prekoná všetko, lebo pri požehnaní Božom máme aj pekné úrody. Ľud náš je triezlivý, pokoja-milovný, a aj gazduje, šporuje, čoho najlepší znak je náš úverkový spolok minulého roku v máji založený. Ačkoľvek mnohí z našich spoluobčanov s istou nedôverou prijali založenie spolku tohoto, a mnohí ešte aj včul sa od neho odťahujú, vidíme z jeho krátkeho účinkovania, ako blahonosný je vplyv tohoto spolku na celú obec našu, lebo ľud sa pomaly z rúk úžernických vyslobodzuje, v potrebách nachádza lacnú po-žičku, a usparené svoje groše tuto si odkladá. Že je tomu tak, a že spolok prekvitá, podotknem, že máme už 170 údov, ktorí 260 účastín po 25 zl. podpísali, a obeh jeho peňažitý od založenia, teda ani za 9 me-siacov obnaša okolo 8000 zl. Dal by Boh, aby i na ďalej takto prekvital, a žeby ešte aj ostatní vstúpili. Tak by sme my tu žili v láske a svornosti, keď by ako skoro všade i tu nenachádzala sa prašivá ovca, ktorá tento pokoj a svornosť našu ruší.

Viete, čo je to tá prašivá ovca? — Ja vám to vysvetlím v príklade. Keď by, poviem, ku pr. prišiel do takej pokojnej obce jeden človek, nesvedomitý, všetkej viery a hanby pozbavený, tuto s úžerou a všelijakými nedostatočnými figlami by priviedol ľudí o majetok, a potom by sa nazýval „gruntovným pánom“, bár by aj on bol predtým zo všetkých katolíckych škôl pre nemravné chovanie vyhodnený učiteľ alebo organista. Tento človek — bár síce ani toľko cnosti by nemal ako cigán za dedinou, by ľud proti pred-stavenstvu obce, proti farárovi, organistovi, ponevác títo s ním nič mať nechcú, búril, im na cti ubližoval, keď by všelijaké paškvile a listy písal, keď by z ná-boženstva len posmech robil, do kostola aj za 4 me-siace neišiel, lebo vraj kážeň pre takého mudrca ako je on, nenie, ktorého keď by pri voľbe ako hlavného korteša liberálneho v krčme dobre nabili a von vy-hodili, keď by on mal na pomoci ešte aj také dve mátohy a strašidlá, čo sú všetkým ľuďom len na po-smech, a ktoré len ako sovy v noci chodia, vo dne ale v mechu a handrách zamotané za pecou sedia, aby sa im statok neprestydol, a ktoré hotové sú aj úverkové listiny z ruky dlžníka vytrhnúť, aby ešte raz mohly podlžnosť požadovať — čo myslíte, taký človek nenie prašivá ovca na pohoršenie celej obci? — Veru tu máte jej obraz. Lenže takej prašivej ovce sa ne-treba báť, lebo hovorí sa, že „psí hlas do neba nejde“, a preto naň ani mnoho nedáme, ale hľadeť budeme na to, aby sme ju predovšetkým z ovčince vyhodili, aby nám druhých nenakazila, a keď dobrovoľne ne-pôjde a ešte i ďalej bude šparčať a nedá pokoj, naj-

deme my tomuto aj právnu cestu, veď máme zákon o úžerníctve a ubližovaní na cti, a budeme takto hľadeť oslobodiť sa od takejto prašiny.

Ináč by sme boli v svätom pokoji všetci.

S hlbokou úctou

Anton Besskó,
učiteľ a organista.

STANKOVANY, 5. marca.

Vážení pán Redaktor!

Sme v čase pôstnom. Rozjímame o horkom umu-čení Krista Pána. Schádzame sa pod križ svätý, na ktorom visí Ukrižovaný. Tu pod križom vylietame slzy kajúcnosti, prospievame v každej bohumilej cnosti a prosíme Spasiteľa nášho, aby nás zbavil všelijakej zlosti. Križ svätý priniesol nám ľuďom pokoj, ktorého nám svet dat nemohol, a tento pokoj nesmie nám vy-rvať zo srdca žiaden rozbroj. V pokoji tomto — s križom svätým — chceme žiť i umreť. Ako tak o križi sv. rozjímam, naraz doletí k ušiam mojim zpráva „Slovenských Listov“ o vede, literatúre a umení. Pre-kvapený článkom týmto, proti osobnosti mojej name-reným, pochyboval som, či by ozaj hodno bolo proti týmto šprihaninám odpovedať. I rozhodnul som sa, že áno. Príčina, pre ktorú bránim česť svoju, je tá okol-nosť, že pôvodca článku nie zjavne, lež na spôsob hada chce na posmech obrátiť účinkovanie moje.

Lstivý pôvodca tvrdí, že sa nachádzam ako pes vo zverenci. A to vo „zverenci“ dal si vytlačíť s hrubými písmenami, aby pozornosť čitateľa obrátil na ten zverienec, v ktorom som. Jestli pôvodca pod zverien-com rozumie náš biedny, chudobný, s hladom zápa-siaci ľud, vtedy je ten názov spolu i obrazom tohoto ľudu. Jestliže ale názov „zverienec“ označuje jedine moju nedostatočnosť v literatúre, vtedy zbytočné bolo spomínať, že som napísal „niečo“. A toto „niečo“ po-menuje pôvodca arcidielom prvým, ktorým som vkročil na pole vedecko-literárne.

Že mojou malichernou prácou nechcel som nič inšieho docieliť, ako: česť Božiu rozmnožiť a ľud dobrý upozorniť na ten list, ktorý mu bol poslal jeho tatík ablegát, — že mojou krátkou na ten list odpoveďou nehľadal som svoju česť, poznať najlepšie z toho, že zpomedzi mojich farníkov ešte ani teraz ani jeden nevie, kto tú odpoveď písal. Keď ale vzdelaný svet pritom všetkom zaraz zbadal, že tú odpoveď jeden pes vo zverenci písal, ja nemôžem za to, keď spis ten takú vzbudil u všetkých kapacít sensáciu, že som zaň i medaillu dostal. A toto najviac škrie lstivého hada. K môjmu však ospravedlneniu podotýkam, že som pre tú medaillu nezhybal koleno, neklopal na dvere svojho ministerstva kultu, aby mi bolo otvoreno. Medailla prišla bez toho, že by ma bol pôvodca šprihaniny niekomu odporúčal. Poznamenávam, že som medaillu dlho nenosil, lebo som ju tomu istému pánovi dopo-slal, ktorý moje arcidielo tlačil. Vedel som dobre, že

medaila je pre mňa takým pokladom, ktorý mole zožerú a zlodeji ukradnú, preto som ju od seba odhodil a moje arcidielo zdarma porozdával. Na partitúru takej medaille nikomu nedávajú, vyžaduje ona hrtan pažravý, pažerák hltavý, nenásytný, a takého nemajú, poslal som ju tomu, komu patrí.

Vzácný pán pôvodca porovnáva ma so psom. A má pravdu. Som psom a tým chcem zostať až do smrti ku cti Božej a pre spasenie veriacich. Chcem strážiť nad stádom mne svereným a vystríhať ho pred zavýjajúcimi vlkami. A keď zbadám, že sa vlk približuje, brechať budem; stádo zo sna prebudím a vlkovi prístup do ovčince zabránim.

Aby z logiky nič nechýbalo, hovorí o akomsi psovi, jeremiádu prespevujúc: „Ten pes breše, ba potrať chce Slovákov.“ Nech to bude, kto chce, mňa sa netýka, lebo ačkoľvek nebúcham čelom do steny, som pritom všetkom Slovák zrodený, ako taký vchovaný, rodu svojmu, menu svojmu verný, ľud slovenský zastať vždy hotový, bratov v Kristu milujúci, proti vlkom bojujúci, okrem arcidiela svojho prvého ani jednej vety správne složiť nemohúci a z hĺbín srdca volajúci: Od brata falošného vyslobod ma, Pane, jestliže ale chceš, aby i naďalej vlci vyli, nechže sa vždy Tvoja svätá vôľa stane!

Martin Pazúrik,
farár katolícky.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Tí všetci, ktorí ešte nedoplatili na „Kreštan“-a, napomínajú sa, aby to čím skorej učinili, pretože v protivnom páde prinútení budeme im noviny zastaviť.

Ján Muskovic. Pán Boh zaplac tých 5 zl., ktoré ste na chlieb sv. Antona poslali. — P. Pavel Donna v N. Meste. Vypíšte celkom zreteľne, čo a akú firmu žiadate a snád vám môžeme dať žiadanú odpoveď. — H. J. Buďte spokojný. Lepší je vrabec v hrsti, nežli zajac v chrašti. — Čachtice. J. L. Takú prácu nemôžeme schvaľovať, lebo ona len na jednej nohe stojí.

Dp. dekan v Čachticach. Len raďte aj tú prácu poslať. Úctyplný pozdrav Vám a známym. — Ferdinand Kovár v L. Hej, len trpezlivosť majte. — Predmier. „Liberálna vláda“ príde, len trocha trpezlivosti, na tú druhú zpravu nepamätáme sa. Vaše zprávy sú nám vždy vzácne. Srdečným pozdravom vás i o ďalšiu podporu prosíme. — Človek si z toho nič nemá robiť, keby liberál i tak kričal, ako gajdy, keď ich cigán nafúka. — V. H. No len i ďalej tak. — J. Hr. v Nitre. Vašu zpravu upotrebíme nie síce v „Kreštane“, ale v kalendári. — O. Rojko. Srdečné vďaky po všetky veky. Len majte trpezlivosť, pretože v posledných číslach priveľa oznamov bolo, za ktoré nemôže redaktor. — Alojz Mahary. Váš žreb je hlavaty, nechce sa nechať vytiahnuť. — Dubnica. Ľudovým knižniciam odporúčame všetky diela Spolku sv. Vojtecha (v Trnave), Tlačiarne sv. Gerharda (v Budapešti, VIII. Práter u. 44) a dp. farára Richarda Osvalda (v Teplej, o. p. Bélabánya). „Prípravu ku sv. spovedi“ dostať u veľk. p. Lujzy Csery (v Budapešti, VI. Podmaniczky u. 15). — Vlč. J. Šk. a J. M. v Šaštíne. Nech vás Pán Boh živí ešte dlhé roky pod ochranou sv. Jozefa. Keby sa človek mohol snádnejšie k vám dostať, už bych vás len navštívil. — Vysl. notár Štefan Piesek. Prv ste nás častejšie navštívili mravne. Vaše výborné pero nám veľmi chýba. — J. L. vo Vrbovom. Ľutujeme vás, no však vám len pomôže Pán Boh. List sme odovzdali vydavateľstvu. My tak ľahko nezabudneme na vás, kde sme prvé tri roky strávili. Pozdrav všetkým známym, ktorí sú toho hodní. — Jožko Lapaj v Trebaticiach. No vidíte, už aj úverkový spolok máte. Pánu krajanovi a cteným duchovným odovzdajte náš úctyplný pozdrav. — Oščadnica. Chybiť je ľudská vec, kôň má štyri nohy a potkne sa. Nemajte nám za zle to, čo v najbližších dvoch číslach „Našej Nádeje“ uverejníme z výborného pera, ktoré je sľpom Spolku sv. Vojtecha. — Dp. M. H. Srdečné vďaky za tie základné riadky. Keby sme len častejšie mali to šťastie. — Jozef Bl. v Čachticiach. Nech je sv. Jozef mocným ochrancom vašim zvlášte v dnešný deň. — Spolkár v Borovcach. To isté vám želáme.

Spolu tu upozorňujeme et. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý te nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Knížná polica.

Hospodárske Noviny. Mesačník tento vychádza v Turčianskom Sv. Martine. Predplatná cena jeho je 1 zl. na celý rok.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu s modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viaz. 15 kr. Soslovenčil ho dr. Jozef Janda. Dostať ho u veľk. p. Lujzy Csery (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 10.00—10.30. Od Tisy 10.10—10.45. — Od Pešti 10.05—10.40. — Zadunajské 10.05—10.40.

Raz 7.75—7.95

Jačmeň na krmenie 6.20—6.55. — Do pálenice 6.60—7.40. — Na pivo 7.60—8.40.

Oves 5.80—6.15.

Kukurica 4.65—4.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
17.30	16.70	16.—	15.30	14.80	14.—	12.90	10.50

7½ 8

3.60 6.00

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. Strovy. Veľká biela fízula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tery 142—144.

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. Potrava. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

NEMOCNYM LUDOM
POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez bolesti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezbolestný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek uďať treba. Zákonne chäveno. Jedna škatula doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bledosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šlajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a bolesť v črevách, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy bolenie, náchylnosť k zrotenosti, žiadanie smrti, zunovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej bolesti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici (Dolnie Uhorsko).

21—30

Mestská lekáreň k
„ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

10—10

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolesti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípaní atď. Veľa vďačovníctvo potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekárni, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco.

Jediný domáci výrobok,
 dostať ho
Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť
VII/4 Orvoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený
 28-30 **VOLTOV KRÍŽ.**
Takým osobám, ktoré križ nenosia,
VOLTOVÁ HVIEZDA.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdce.*
 Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magne-
 tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoci:
 Lámska, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk
 zronenosť, bľadnicu, zaduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka
 histeria, blavybohenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď.
Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr ; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.
 Predavačom ľavnejšia cena.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv.
 Gerharda otvorila

obchod
katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sú-
 stredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské
 diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade
 má maďarské, nemecké a slovenské modliace
 knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má
 svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Bu-
 dapešť, VIII. Práter u. 44.).

Prosíme pozor dať.

 V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zvratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zvratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazy vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť **menovaná kosou ľudu**, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tofkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trvaca, ani pritvrda, ani primäka neni a podivuhodne ľahka.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150
krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová trava.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strienorno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričini. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

 Obrázkový cennoslov zdarma.

6-6

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNE KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v **Malackách** (prešporská st.)
SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti **zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žlticnici, bledačke a starým otvoreným ranám.**

Cena týchto piluliek je tak ľavá že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa

Známkou ochrany.

k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa. Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výtah z podakovaní.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suché lamanie a krče v údoch, následkom užívania vašich výborných piluliek, sa tak vyľúčila, že sa nevie prenadiť, kde sa tie hrozné bolesti z jej tela podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbené okolo nás, že ich hľadajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého febr. 1895.

Ludmila Skultéty.

Blahorodý Pane Apothekár! Ponevác som už u vás pred pár rokmi objednané zdravotné karpatské pilulky spotreboval, ktoré oni slúžily k zdraviu. prosím zas o päť škatuliek karpatských piluliek obratom pošty zaslať.

Kumbaja 12. okt. 1896.

S úprimnou úctou Albert Brandt roľník.

Velkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich výtečných karpatských piluliek a síce jeden balíček. Vrelé vďaka im lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré môj život predlžujú, nech ich Boh z neba požehná a dá im stále zdravie, by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k nim sa utikajúcim.

Nyitra-Ujlak dňa 25-tého okt. 1895.

Štefan Vavriko.

Ctený Pane! Uctíve prosím, aby ste mi čím skôr, jestli možno, obratom pošty tri škatulky vašich výborných karpatských piluliek zaslať.

Marburg-Steiermark 30. júni 1896.

S úplnou úctou Karol Tögl k. v. r.

Blahorodý Pán Apothekár! Prosím, ráčte mi hneď 2 škatulky vašich vzácných karpatských piluliek poslať, lebo už nemám viac s nich, a vaše pilulky staly sa v mojej domácnosti nevyhnutne potrebným liekom.

Bács 26. sept. 1896.

S úctou Jakub Holinger kupec.

Ctený Pán Apothekár! Prosím ich znova, aby mi ráčili zaslať jednu škatuľku Karpatských piluliek. Ja užívam tieto už dvanásť rokov, a dosavad som so žiadnym liekom taký výsledok neobslahnul.

Dad, 12. okt. 1896.

S úctou Jozef Nemes.

Blahorodný Pane! Ráčte mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobólu čo výborný liek dokázaly a dokazujú.

V Slovenskom-Aradači dňa 7. jan. 1895.

S úctou Jozef Kolenyi učiteľ.

Lekáreň „ku zlatému drzavému jablku“.

J. Pserhofer-a

Viedeň I,
Singerstrasse
Nr. 15.

krv čistiace pilulky,

predtým „**Všeobecné pilulky**“ zvané, zaslúžia ostatné meno s plným právom, ponevác sú ozaj veľmi mnoho horoby, proti ktorých tieto pilulky svoj skutočne výborný účinok dokázaly.

Od mnoho rokov sú tieto pilulky všeobecne rozšírené a málo rodín sa najdu, ktoré by malú zásobu tohto výborného domáceho lieku nemaly.

Mnoho lekári odporúčali a odporúčajú tieto pilulky čo domáci liek, zejména proti všetkým neduhám, ktoré z *planého strávenia a zapchatosti* pochádzajú, ako: *zbúrenie kolovania žlči, pečienkové neduhy, ochablosť čriev, koliky, nával krvy k mozku, zlatej žile atď.*

Následkom jejich krvčistiacej vlastnosti výborne účinkujú proti **málokrvnosti** a chorobám z tohto povstálým, ako **bládnici** a nervóznemu **hlavy boleniu** atď. Tieto krvčistiace pilulky účinkujú mimo toho tak ľavno, že ich aj tie najslabšie osoby, ba aj deti bez obavv užívať môžu.

Keď sa peniaze vopredok pošlú, stojí bez poplatku 1 obalík 1 zl. 25 kr., 2 obalíky 2 zl. 30 kr., 3 obalíky 3 zl. 35 kr., 4 obalíky 4 zl. 40 kr., 5 obalíkov 5 zl. 20 kr., 10 obalíkov 9 zl. 20 kr. Menej než jeden obalík sa neposiela.

Prosme opravdivé:

J. Pserhofer-a krv čistiace pilulky.

Za pravé len oné pilulky sa majú považovať, ktorýchto návod je s menovým tahom J. Pserhofera zaopatrený a ktoré na pokrývke každej škatuľe ten istý tah mena v červenom písme majú.

J. Pserhofer-a lekáreň, Singerstrasse 15., Viedeň, I.

Sklad pre Budapešť, u p. Jozefa Török lekárnika, Király-u. 12.

Moje srdco také

a tvoje je jaké?

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vydala

„tlačiareň su. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame

l'udu.